

2020-02-15

Till
Miljökontoret
Mönsterås kommun

Förslag/synpunkter till nya lokala miljömål

Gör kommunens skog till en rejäl kolsänka och bevara den biologiska mångfalden.

Förslag

Vi föreslår

1. att Mönsterås kommun går över till hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk, till exempel enligt den så kallade Lübeckmodellen, i all kommunägd skog,
2. att Mönsterås kommun undersöker möjligheterna att återställa utdikade våtmarker i kommunens skogsbestånd.

Förslagen syftar till

- att öka den biologiska mångfalden i kommunens skog
- att ge skogen större motståndskraft mot torka, insektsangrepp, brand och storm
- att minska utsläppet av växthusgaser från skog och mark
- att öka inlagringen av kol i skog och mark
- att minska näringsläckaget från skogsbruket (främst hyggen)
- att öka skogens sociala rekreativvärden
- att öka avverkningsnettot på längre sikt genom ökad avverkning av sågtimmer

Motivering till förslag om hyggesfritt kontinuitetsskogsbruk

Skogen har stor potential att fungera som en rejäl kolsänka – den kan ta upp betydligt mer koldioxid än vad som avges när den avverkas och i näringens produktionsprocesser. Då kol lagras in både i träden och i marken är skötseln

av skogen av stor betydelse för hur stor kolsänka den blir. Skogen är också Sveriges mest betydelsefulla ekosystem för biologisk mångfald.

Mönsterås kommun är en stor markägare med 778 ha mark varav 470 ha är produktiv skogsmark. Kommunen är medlem i Södra och skogen sköts enligt en skogsbruksplan som även innefattar kalhyggesbruk.

Enligt nyligen publicerad forskning från Centrum för miljö- och klimatforskning vid Lunds universitet (CEC) ger hyggesfritt skogsbruk den största samhällsnyttan. I studien tittade man förutom på mängd biomassa och ekonomi även på sådant som biologisk mångfald, utsläpp av koldioxid, vattenkvalitet och sociala aspekter. Man jämförde fyra olika skogsbruk – tre varianter av kalhyggesbruk och ett hyggesfritt. Sammantaget gav det hyggesfria skogsbruket störst samhällsnytta genom betydligt lägre utsläpp av koldioxid och kväveläckage vid avverkning samt låg eller ingen påverkan på biologisk mångfald och vattenkvalitet.

(Källa: <https://www.natursidan.se/nyheter/ny-studie-kalhyggen-varst-for-miljon-hyggesfritt-gynnar-samhallet/> samt <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2212041619300129>)

Klimatförändringen innebär att skogen kommer att utsättas för allt större påfrestningar på grund av värme/torka, insektsangrepp, bränder och stormar. En hyggesfri skog med olikåldriga träd och stor inblandning av lövträd kommer att klara påfrestningarna bättre. Den så kallade Lübeckmodellen är exempel på ett skogsbruk som bland andra SMHI menar har förutsättningar att möta de förändringar, som ett varmare klimat innebär.

(Källa: <https://www.smhi.se/klimat/klimatanpassa-samhallet/exempel-pa-klimatanpassning/skogen-klimatanpassas-med-skogsbruksmetoden-lubeckmodellen-1.136668>)

Lübeckmodellen är ett ekosystembaserat kontinuitetskogsbruk som har som mål att den brukade skogen ska vara så lik en för platsen naturlig skog som möjligt. Den har tillämpats av Lübecks stads skogsförvaltning sedan 1992 (5 000 ha) och har resulterat i ökad volymtillväxt, ökad biologisk mångfald och god lönsamhet. Omställningen har dessutom resulterat i att virkesförrådet ökat från ca 300 sk m³/ha 1992 till 420 sk m³/ha 2017. Skogen har alltså ökat både i ekonomisk värde och som kolsänka. Lübeckmodellen kan tillämpas överallt där skog växer eller kan växa naturligt. Modellen beskrivs närmare i Mikael Karlssons bok *Konsten att hugga träd och ha skogen kvar*, 2017.

(Källa: [Karlsson, Mikael. Konsten att hugga träd och ha skogen kvar, 2017](#))

Skogsforskaren professor Sten B Nilsson framhåller behovet av ett alternativt men produktivt skogsbruk som bygger på platsens ekologiska förutsättningar. Han menar att staten genom Sveaskog samt Svenska Kyrkan bör vara föregångare och visa på goda exempel.

(källa: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1027&artikel=7343371>)

Hyggesfri skog har även höga sociala värden som rikare rekreativmiljö och bevarande av kulturmiljö. Detta pekar såväl Sten B. Nilsson som Skogsstyrelsen på.

(Källa: <https://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/olika-satt-att-skota-din-skog/hyggesfritt-skogsbruk/>)

Hyggesfritt skogsbruk behöver inte medföra minskade intäkter. Det finns beräkningar som visar att det i ett långsiktigt perspektiv är mer ekonomiskt att göra plockuttag av grövre träd än att kalhugga. Genom att låta träden bli större innan de avverkas sker den kommande tillväxten i välbetalda timmersortiment och inga kostnader tillkommer för markberedning och plantering. Eftersom värdet på timmer ofta är mer än dubbelt så högt som på massaved är det en avgörande ekonomisk fördel att sälja timmer istället för massaved. Den högre avverkningskostnad som plockhuggning innebär vägs upp av att en större andel timmer erhålls samt att kostnader för markberedning, plantering och röjning bortfaller eller minskar kraftigt.

(Källa: [Huthén, Eva-Lotta, Jentzen, Martin, och Kullgren, Erik, Skogspraktikan - varför vi bör gå över till naturnära skogsbruk 2014.](#))

(Källa: [Karlsson, Mikael. Konsten att hugga träd och ha skogen kvar, 2017](#))

Ett exempel från Sverige är Göteborgs kommun, som bedriver ett hyggesfritt skogsbruk och samtidigt har högre avkastning på sin skog än många kommuner med kalhyggesbruk. Det visas i en kartläggning som gjorts av tidningen Land Skogsbruk.

(Källa: <https://www.landskogsbruk.se/skog/kommunerna-som-ager-mest-skog/>)

Motivering till förslag om återställande av våtmarker

Utdikade torvmarker utgör ca 5 % av den svenska skogsmarken. Dessa marker har betydligt högre utsläpp av växthusgaser än annan skogsmark.

Naturvårdsverket anger ett läckage på ca 4,6 miljoner ton koldioxidekvivalenter varje år från torvmarker. De är ca 9 % av Sveriges officiellt uppgivna totala utsläpp.

(Källa: <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Vaxthusgaser-utslapp-och-upptag-i-skogen/>)

I ett remissvar till skogsstyrelsens rapport "Skogsskötsel med nya möjligheter" skriver klimatforskare Åsa Kasimir, Göteborgs universitet, 2019-02-07 att dikesrensning på rika utdikade marker bör upphöra och istället bör diken aktivt läggas igen för att minska emissionen av växthusgaser. Detta är tvärt emot vad som föreslås i Skogsstyrelsens rapport.

(Källa: https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/pagaende-projekt/samverkansprocess-skogsproduktion/remissvar/goteborgs-universitet-skogsstyrelsen_skogsskotsel_akasimir.pdf)

Allra bäst ur klimatsynpunkt är att återställa de våtmarker som dikats ut.

Slutord

Mönsterås kommun bör vara en föregångare och skogsmarken bör skötas så att höga, ekologiska, sociala och ekonomiska värden långsiktigt bevaras, samt med ambitionen att gynna alla ekosystemtjänster som skogen ger. Med tanke på klimatfrågan bör det finnas en uttalad strävan att minska alla former av utsläpp av växthusgaser och att optimera kolinlagringen utifrån modern skogsforskning.

Kontaktpersoner:

Lars Engström
Nyemålav 28, 384 71 Timmernabben
lars.nyemala@gmail.com

Aina Hagberg
Buggemåla 207, 384 40 Ålem
aina.hagberg@gmail.com

Övriga förslagsställare:

Håkan Johansson	Långgatan 5	383 93 Mönsterås
Per Gullstrand	Björnö 205	383 91 Mönsterås
Renate Foks	Blomsterstigen 10	384 72 Timmernabben
Eva-Karin Holgersson	Norra Bäckebo 306	384 93 Ålem
Carl Gustaf Olofsson	Buggemåla 207	384 40 Ålem